

Handlingsplan for viltforvaltning.

Lierne kommune 2017-20

Vedtatt av Viltnemnda i Lierne den 19.12.2016

1 Innledning

Lierne kommune har et totalareal på 2973 km², og er dermed den største kommunen i Nord-Trøndelag. Liernes laveste punkt er 239m.o.h. og høyeste punkt er 1390 m.o.h. Faunaen er svært artsrik, med 28 pattedyrarter og et stort antall fuglearter. Fjellreven finns i området og yngler enkelte år. Arealkrevende arter som bjørn, gaupe og jerv observeres jevnlig. Skog- og fjellandskapet gir gode biotoper for våtmarksfugler, ugler og rovfugl. Artsrikdommen skyldes delvis at utbredelsesområdene for østlige og vestlige arter, og nordlige og sydlige arter møtes i Lierne.

Viltet er en viktig ressurs med et stort potensial for opplevelses- og næringsverdi, og bør derfor forvaltes på en framtidsrettet måte. Dette krever at en har god kunnskap om de ulike artene når det gjelder bestandsstørrelse og utvikling, samt krav til leveområde og faktorer som påvirker de ulike artene.

Foto: Andreas G. Leistad

Kommunen har fått et større ansvar for å forvalte naturmangfoldet. Dette innebærer at kommunen har et helhetlig ansvar når det gjelder å forvalte viltet og dets leveområde.

Hovedmålet med handlingsplanen er å prioritere hvilke områder hvor det må settes inn en innsats, og hvilke konkrete tiltak som må gjennomføres.

Planarbeidet

Viltnemnda er referansegruppe for arbeidet, og har slik sammensetning:

Arve Åness (*leder*)
Siw.Ellinor Aagård
Anita Sundvik
Kristoffer Kvemo
Camilla Sundkvist

Andreas G. Leistad er sekretær for arbeidet og har ansvaret for å koordinere planarbeidet og skrive plandokumentet. Planen godkjennes og legges ut på høring av Viltnemnda og sendes deretter til Kommunestyret for endelig vedtak.

Innhold

1 Innledning.....	2
Planarbeidet.....	2
2. Lovgrunnlag og bakgrunn for handlingsplanen.....	4
2.1 Nasjonale regelverk - lover - forskrifter.	4
2.2 Internasjonale forpliktelser - Konvensjoner.....	4
2.3 Overordnede mål - nasjonalt.....	5
2.4 Overordnede mål - lokalt	5
3. Sentrale tema i viltforvaltningen.....	5
3.1 Biologisk mangfold	6
3.2 Skogbruk.....	6
3.5 Jordbruk.....	7
3.6 Andre arealinngrep.....	7
3.7 Friluftsliv	8
3.9 Småvilt	8
3.9.1 Smårovvilt.	8
3.10 Hjorteviltforvaltning.	10
3.10.1 Elg	10
3.10.3 Rådyr	12
3.10.2 Hjort	13
3.11 Bever.....	13
4. Mål - og tiltaksdel	14
4.1 Kommunale viltfond.	14
4.3 Småvilt	14
4.3 Hjortevilt.....	15

2. Lovgrunnlag og bakgrunn for handlingsplanen

- *Lover, forskrifter og internasjonale konvensjoner som er styrende for forvaltningen av viltet og dets leveområde.*

2.1 Nasjonale regelverk - lover - forskrifter.

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

(Regelverket finnes på: <http://www.lovdata.no/all/nl-20090619-100.html>)

Lov om jakt og fangst av vilt (viltloven)

(Regelverket finnes på: <http://www.lovdata.no/all/hl-19810529-038.html>)

Sentrale paragrafer

§ 1. (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

§ 9. (jaktbare viltarter og jakttider)

Direktoratet fastsetter jakttiden for den enkelte art og innen hvilke områder jakten kan foregå.

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

(Regelverket finnes på: <http://www.lovdata.no/all/nl-20080627-071.html>)

Lov om skogbruk (skogbrukslova)

(Regelverket finnes på: <http://www.lovdata.no/all/hl-20050527-031.html>)

Forskrift om forvaltning av hjortevilt.

(Regelverket finnes på: <http://www.lovdata.no/ltavd1/filer/sf-20120210-0134.html>)

Forskrift om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort

(Regelverket finnes på: <http://www.lovdata.no/for/sf/md/md-20110515-0537.html>)

2.2 Internasjonale forpliktelser - Konvensjoner

Konvensjonen om biologisk mangfold

Effektiv og umiddelbar handling for å stanse tapet av biologisk mangfold for å sikre at økosystemene i 2020 er robuste og leverer livsviktige økosystemtjenester til folk, og dermed bevarer klodens livsvariasjon og bidrar til menneskelig utvikling, velferd og til bekjempelse av fattigdom.

Bernkonvensjonen

Formålet er å verne om europeiske arter av ville planter og dyr og deres naturlige leveområder, i første rekke de arter og områder som krever samarbeid mellom flere stater.

Bonnkonvensjonen

Handlingsplan for viltforvaltning 2017- 20

Har som mål å sikre bevaring av terrestriske, marine og flygende trekkende arter over hele deres utbredelsesområde.

Handel med arter - CITES

CITES er en internasjonal avtale som kontrollerer den internasjonale handelen (dvs når landegrenser krysses) med ville dyr og planter og deres produkter, gjennom overvåking og regulering. Målet er å tillate en bæredyktig handel - dvs. at man ikke tar ut mer fra bestandene av dyr og planter enn det de tåler.

Ramsarkonvensjonen

Konvensjonens medlemsland forplikter seg

- å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (*Ramsarområder*) slik at deres økologiske funksjoner (*ecological character*) opprettholdes
- å sørge for fornuftig (bærekraftig) bruk (*wise use*) av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder bl.a. kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker

2.3 Overordnede mål - nasjonalt

St.meld. nr. 14 (2015-2016) Natur for livet

Internasjonale mål og forpliktelser gjenspeiles i regjeringens nasjonale mål for naturmangfold:

- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.
- Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.
- Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.

2.4 Overordnede mål - lokalt

Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2025:

- Tilpasse oss til klimaendringer
- Bærekraftig utnyttelse av naturressursene

3. Sentrale tema i viltforvaltningen

Det kommunale viltfondet

Lierne kommunes kommunale viltfond er opprettet med hjemmel i forskrift om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort. Formålet med viltfondet, jf. Forskriftens § 1, er å skape økonomisk grunnlag som skal støtte opp om viltforvaltninga ved å bidra med ressurser til kunnskap, organisering, fallvilt, og skader på jord- og skogbruk. Viltnemnda er styre for viltfondet og forvalter fondet i samsvar med retningslinjer for bruk av kommunalt viltfond (*legges ved som vedlegg til planen*), vedtatt av kommunestyret 27.6.2002.

Formannskapet vedtok i sak 20/09 den 10.3.2009, at fondet skal bygge opp en grunnkapital på minimum kr 300.000 innen 2014. Videre vedtok formannskapet at retningslinjene for bruken av fondet skal revideres. Fondets retningslinjer er endret til vedtekter når det gjelder de overordnede og grunnleggende prinsippene for bruk og forvaltning av viltfondets midler. Disse tiltakene er gjennomført i forrige viltplan- periode (Viser til vedlegg). Den mer konkrete bruken av midlene til ulike tiltak vil det være mest hensiktsmessig at er styrt gjennom en økonomiplan/budsjett i handlingsplan for viltforvaltning, og gjennom

enkeltvedtak i fondsstyret (viltnemnda), i samsvar med forskriften, vedtektene og handlingsplan.

3.1 Biologisk mangfold

Med biologisk mangfold menes det omfanget av variasjonen i ulike arter i naturen. Innenfor de ulike arter er det også en genetisk variasjon. Jo større denne variasjonen er, jo bedre rustet står arten til å overleve endringer i livsmiljøet. De ulike artene har ulike krav når det gjelder livsmiljøet (*biotopen/habitatet*). Derfor er det viktig med et mangfold av naturtyper for å kunne opprettholde livskraftige bestander og et variert dyreliv.

Ved å fokusere på viltforvaltning, de jaktbare artene, gir det ikke bare fordeler på disse spesifikke artene, det vil også komme øvrige arter, og naturmangfoldet til gode. Ved å fokusere på viltets leveområder gjennom en aktiv arealforvaltning vil dette også føre til areal for artsmangfoldet og økologiske prosesser blir ivaretatt.

3.2 Skogbruk

Siden skogen er leveområde for en lang rekke viltarter vil ulike tiltak i skogbruket påvirke viltet på ulike måter. Gjennom de valg og prioriteringer som foretas oppstår det en rekke interessekonflikter. Bygging av skogsbilveier medfører at en større del av skogen blir økonomisk drivbar, og åpne skogsbilveier gir økt tilgang til naturen for allmennheten. Dette er positive effekter, men bygging av skogsbilveier har også negative sider. Omfanget av inngrepsfrie naturarealer blir redusert, økt ferdsel kan gi økt forstyrrelse av viltet, og økt tetthet av skogsbilveier kan gi et økt jakttrykk.

Det moderne skogbruket (flatehogst/bestandsskogbruk) er ved siden av innføringen av rettet avskytning den enkelte årsaken som har ført til den store økningen i elgbestanden. Dette skyldes at det gjennom det moderne skogbruket produseres store mengder «elgmat». Dette er positivt for rettighetshaveren som har fått en stor høstbar ressurs, men har også medført noen utfordringer. Greier man ikke å balansere elgbestanden på et riktig nivå i samsvar med mattilgangen vil det kunne oppstå problemer med store beiteskader på skogen. I tillegg vil tette bestander av elg kunne føre til økt antall trafikkulykker med store menneskelige- og materielle kostnader.

Økt avvirking for å produsere bioenergi eller trevirke er positivt for klimaet og sysselsetting, men kan være direkte skadelig for en rekke viltarter, som kan få delt opp og endret sitt livsmiljø dramatisk. Som tidligere nevnt har elgen profitert på bestandsskogbruket, mens storfuglen kan bli en taper. Haren er en annen art som greier seg godt i bestandsskogbruket, og sågar kan profitere på flatehogst. Orrfuglen er en art som greier seg bedre enn storfuglen p.g.a. andre habitat og arealkrav.

Utfordring for skogbruket er å forvalte skogen på en slik måte at man oppnår flest mulige positive effekter og færrest mulig negative effekter, det være seg innen økonomi og miljø (*i vid forstand*). Skogbruket har stor innvirkning på viltet og er derfor en viktig

premissleverandør når det gjelder grunnlaget for framtidens viltbestander. En av dagens utfordringer for Lierne er at det på 70- og 80- tallet ble hogd mye skog. Dette gav mye areal med hogstflater med mye næring til elgen. I dag er disse arealene vokst opp, skogavvirkingen har avtatt, og det er mest trolig mindre mat tilgjengelig på grunn av at det er mindre hogstflater tilgjengelig. Dette gjør at kommunen ser behovet for å gjennomføre en elgbeitetakst.

3.5 Jordbruk

Et variert kulturlandskap inneholder en stor variasjon av arter, og er dermed på å sikre et biologisk mangfold. Monokulturer er imidlertid artsfattige og mer sårbare for ytre påvirkning (gjennom bl.a. sykdom). Grøfting, kanalisering/lukking av bekker, fjerning av kantvegetasjon, oppdyrking av våtmark m.m. kan ha negative effekter for viltet. Åpning av bekker som tidligere er lagt i rør vil være et positivt tiltak som

Foto: Einar Otto Ingulfsvann

fremmer viltet og det biologiske mangfoldet, og vil dermed kunne være tilskudsberettiget.

3.6 Andre arealinngrep

Utbygging av hytte- og boligfelt, industriområder, områder for råstoffutvinning, veier, m.m., fører til reduserte leveområder for viltet. Aktiviteten i slike områder kan også føre til at randsonerområdene får reduserte leveområder. Det må derfor i framtida fokuseres på å finne løsninger som fortetting og utviding av eksisterende områder. Dette for å unngå punktering av nye områder som fungerer som funksjonelle leveområder for viltet.

Foto: Peter Sundvik.

Luftledninger og gjerder kan være et stort problem for en rekke fuglearter (*rype, skogsfugl, hjortevilt m.m.*), i form av kollisjon o.l. Blant annet er det kjent at kraftlinjer i Norge tar livet av mer enn 50 000 rypere hvert år.

Ringvirkninger av arealinngrep.

Alle arealinngrep i utmarka påvirker viltet i forskjellig grad. I denne sammenhengen er det viktig også å se på ringvirkningene av våre inngrep i vilthabitatene. Dette kan eksempelvis være en, hogstflate, nye kraftlinjer og veier, hyttefeltutbygging. Den direkte innvirkninga vil være at et forholdsvis lite areal blir beslaglagt for viltet, og dermed ikke har den store effekten på viltbestandene. Ringvirkningene kan få mye større effekt, ved at det blir en dramatisk

økning i menneskeligaktivitet, ved for eksempel ved et nytt hyttefelt. Dette kan videre gi gjøre at det blir mer avfall. Mer avfall gir fler kråker, ravn, rev etc, som deretter vil føre til en økning i predasjon på småviltet.

Dette viser at en viktig del av viltforvaltningen skjer gjennom arealforvaltningen i kommunen. Det er derfor viktig at det i alle arealomdisponeringssaker fokuseres på viltet og dets krav til leveområde. I denne sammenhengen er det like viktig å ta med i betraktningen at utbygging i nye områder ofte vil føre til ringvirkninger i forskjellig omfang, som også påvirker viltet.

3.7 Friluftsliv

Generelt skaper ikke den frie ferdselsretten i utmark konflikter i forhold til viltet, men i viktige hekke- og yngleområder kan ferdsel være et problem (*spesielt for skye arter og i våtmarksområder*).

Motorisert ferdsel i utmark kan medføre negative konsekvenser for viltet. Kanskje ikke direkte av kjøringen, men som en konsekvens at områder som normalt ikke er tilgjengelig blir tilgjengelig for menneskelig ferdsel og dermed kan føre til forstyrrelser for viltet.

Løshunder kan gjøre stor skade i yngle- og hekketiden for flere arter og for hjorteviltet under tunge snøforhold. Derfor er det viktig at båndtvangsbestemmelsene overholdes.

3.9 Småvilt

Den store hjorteviltbestanden har også fått mye oppmerksomhet av viltforvaltningen, da disse ressursene representerer vesentlige større verdier enn småviltet som ofte har kommet i andre rekke. Småviltforvaltning innebærer flere momenter, men i første rekke er det selvfølgelig selve bestandene og deres leveområder som skal forvaltes riktig for å sikre et høstbart overskudd. Noe som er i tråd med Viltlovens formål: at "naturens produktivitet og artsrikdom bevares".

Med fokus på arealplanlegging som ivaretar småviltartenes behov til leveområder, sikrer man grunnlaget for småviltbestandene. Fra kommunens side er det ønskelig å drive en arealplanlegging og forvaltning som tar hensyn til også småviltartenes leveområder og behov, for å sikre beskatningsverdige bestander i fremtiden. Dette kan være seg ved hjelp av arealplanlegging og stimulering i gode tiltak og prosjekt.

3.9.1 Smårovvilt.

Med smårovvilt menes i første rekke arter som rev, mår, mink, røyskatt, grevling og kråkefugl. Smårovviltbestandene i dag, er høye, og har siden reveskabb - perioden på 80-tallet, vokst. Noe som går på bekostning av de populære viltartene som rype og skogsfugl. Rødreven og måren er de som står for mesteparten av reirpredasjonen på skogsfugl og rype. I kameraprojektet på hønsefuglreir ble det vist at opp til 70 % av rype- / skogsfuglreirene ble predatert. Av disse sto reven for halve predasjonen, mens mår og kråkefugl kom på 2. og 3. plass. (Moa et al 2011). Videre er det usikkerhet angående røyskatt, som trolig ikke fanges i like stor grad opp av viltkamera, også kan stå for en andel av reirpredasjon. Utfordringen med

å klare å holde rype- og skogsfuglbestandene på et akseptabelt nivå, er derfor strekt knyttet til bestandssituasjonen hos smårovvilt.

Bestanden av disse er videre nært knyttet til hvordan vi bruker utmarka. Menneskelig aktivitet i skog og fjell av forskjellige typer gir nesten utelukkende positiv effekt på bestandene av generalistene som mange av disse smårovviltartene er. Dette kan forklares ved at med økt menneskelig aktivitet, betyr økt næringsgrunnlag for slike generalister, fordi flere mennesker i et område fører ofte til mer avfall (slakteavfall, matavfall etc.), åpning av landskapet (hogst, hyttefelt, veier, kraftlinjer) og direkte økning i forstyrrelse av viltet (hunder, støy etc.), som igjen fører til at et område får flere generalister som tar egg og byttedyr. Med tanke på arealplanlegging og avfallshåndtering gir dette utfordringer fordi det ofte kommer i konflikt med store økonomiske interesser som overskygger bakdelen ved at det blir mere predatorer.

JaktiLierne skal innføre ordninger og gjennomføre tiltak som skal resultere i lavere tetthet av smårovvilt i Lierne kommune, med formål å skape et bedre jakttilbud på smårovvilt og samtidig ivareta og øke den jaktbare bestand av hønsfugl!

Felles revejaktdag 12/2015. Ca. 85 jegere deltok, og 6 rev ble felt.

Det er en utfordring for forvaltningen å klare å stimulere til å øke uttaket av smårovvilt. Kommunen har derfor sammen med Fjellstyrene, private grunneiere og jegere satt i gang prosjektet JaktiLierne, som skal stimulere til økt uttak av smårovvilt:

JaktiLierne er et samarbeidsprosjekt mellom jegere, private grunneiere, Fjellstyrene i Lierne og Lierne kommune der våre mål er å:

- Forenkle og forbedre grunneierorganisering for jakt og fangst av smårovvilt.
- Gjenskape status, kunnskap og kultur omkring jakt og fangst av rev og mår.
- Legge til rette for mer effektiv og intensiv jakt på smårovvilt.
- Begrense «menneskeskapte» matkilder til smårovviltet.
- Måle effekt av tiltakene gjennom forskning.

Prosjektet har varighet ut 2019. Kommunen vil være med å stimulere til at denne ordningen, eller liknende blir varig.

3.10 Hjorteviltforvaltning.

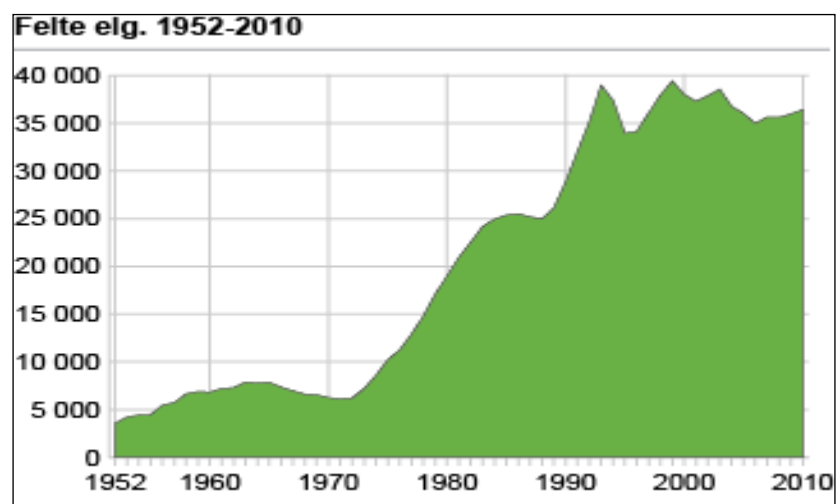
I april 2012 vedtok Direktoratet for naturforvaltning ny *Forskrift om forvaltning av hjortevilt*. Her er det i § 3 fastsatt at kommunen skal vedta målsetninger for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr. Disse målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på innmark og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane. Denne handlingsplanen for viltforvaltningen vil innholde en handlingsdel der disse målene, samt tilhørende tiltak, vil bli fastsatt, og fungere som en overordnet plan hjorteviltforvaltningen i Lierne kommune I dag forvaltes elg og rådyr via to bestandsplanområder i kommunen. Arbeid med dette temaet vil i kommunen fortsette å være viktig for å kunne forvalte hjorteviltet på en best mulig måte, for å ivareta biologisk mangfold, og unngå konflikt med landbruk og trafikk.

Skrantesjuka CWD

Sykdommen CWD, som nå har fått det norske navnet skrantesyke, ble påvist i Norge våren 2016. Den er aldri funnet i Europa før. Skrantesyke kan ramme hjortevilt, og symptomer er blant annet avmagring og unormal oppførsel. Smitteoverføringen mellom hjortevilt kan skje gjennom direkte kontakt, eller gjennom miljøet, for eksempel via beite, spytt og urin. Sykdommens opprinnelse i Norge er ukjent. Det planlegges økt prøvetaking i forbindelse med jakt og slakting. Kommunen skal bidra til at kunnskap om skrantesjuka blir best mulig, herunder med tanke på å forhindre spredning og gjennomføre bekjempelse av sykdommen.

3.10.1 Elg

Siden 1970- tallet har elgbestanden i landet økt betydelig i omfang. (Figur 1.) Dette er også tilfellet i Lierne, og er kanskje det viltet som bidrar, eller har potensiale, til å gi de største verdiene vi kan få fra viltet. Hovedårsaken til veksten i elgbestanden er bestandsskogsdrift og hogstfelt, som produserer mye mat til elgen. I deler av landet representerer elgen en trussel for det biologiske mangfold (BM), og skogbruksressursene, ved at større områder blir beitet hardt av en stor elgbestand.

Figur 1. Felte elg i Norge.

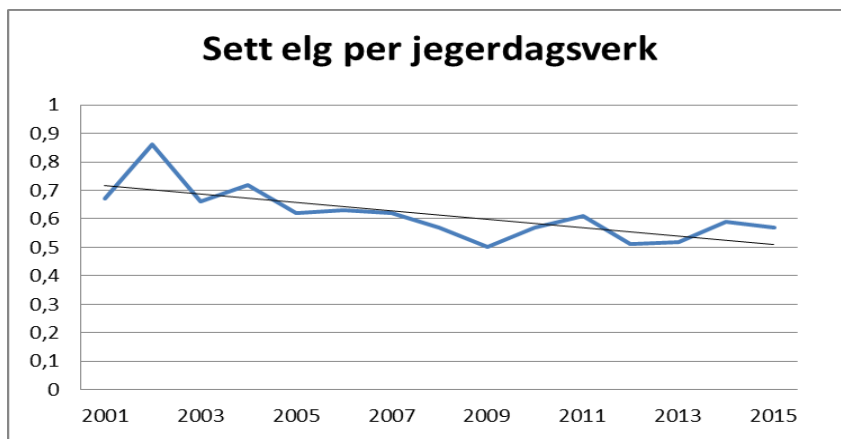
Lierne kommune ønsker å ha en balansert elgbestand med hensyn til kjønns- og aldersfordeling. Dette innebærer god kondisjon (vekt) og sunne produksjonsrater (kalveproduksjon).

Bestanden - dagens status.

I vurderingen av kommunens elgbestand og dens størrelse (figur 2), kan det se ut som den holder seg på et stabilt nivå, men noe synkende. Når man tar de svakt synkende produksjonsratene med i vurderingen er det også en utvikling som sannsynligvis er nødvendig for å ha en sunn og balansert elgbestand.

Næringsgrunnlaget er en dynamisk faktor som forandrer seg over tid. Det er derfor viktig å følge med på utviklingen av slaktevekter og produksjonsrater som et parameter på bestandens kondisjon og dens næringsgrunnlag. En økning av bestanden (sett elg per jegerdagsverk) fører til mere press på næringsressursene til elgen, og vil føre til en forringing av bestandens kondisjon og produksjon. Det vil derfor være hensiktsmessig å sette seg mål på hvor stor bestand det skal være i Lierne. Sette elg per jegerdagsverk er i denne sammenhengen et godt egnet tall som mål på dette.

En utfordring i elgforvaltningen er kjønnsfordelingen i bestanden. Ofte er det betydelig flere kyr en det er okser. Noe som fører til bestander med et stort produksjonspotensiale, som vokser raskt. Mangelen på okser, spesielt store og eldre okser, skyldes i hovedsak

Figur 2. Sett elg per jegerdagsverk i Lierne Kommune.

forvaltning som har basert seg på å bevare alle produksjonsdyr (kyr) og uttak av store okser som "trofèdyr.

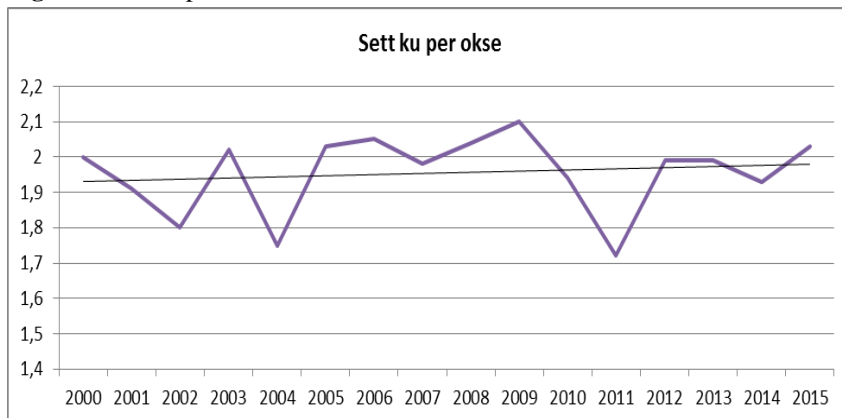
Mangelen på store / eldre okse i en elgbestand fører til videreføring av dårligere gener fra mindre okser som gir mindre kalver. På samme tid fører mangelen på store / eldre okser til at elgkyrne kommer senere i brunst, og kalvene blir født senere på våren/sommeren, og får kortere vekstperiode før vinteren. Kombinasjonen mellom disse tre faktorene vil på sikt føre til en negativ spiraleffekt, med raskt voksende bestand (pga. mange produksjonsdyr, kyr), der slaktevekt og kondisjon blir dårligere fordi det er mangel på store okser, og økt tetthet fører til et dårligere beitegrunnlag. Det er derfor hensiktsmessig å sette seg mål for kjønns sammensetningen i kommunens elgbestand.

I kommunen er ikke kjønnsbalansen en stor utfordring, enda. Sett ku per okse (figur 3) i Lierne har de siste 10- årene et gjennomsnitt på 2, og hadde i 2015 et forhold på drøye 2 kyr per okse.

I de siste årene har

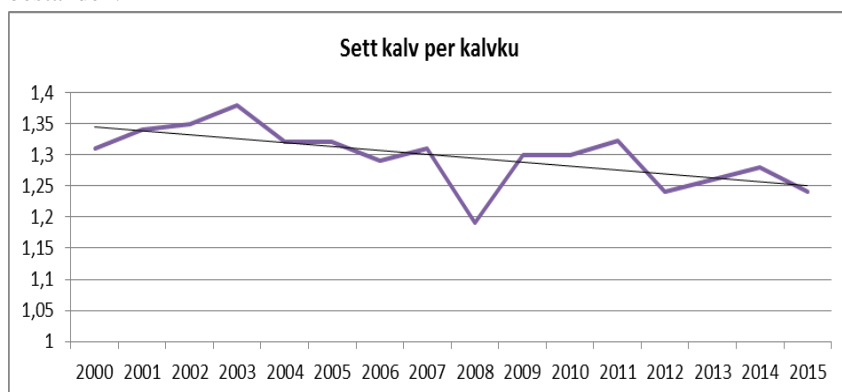
kjønns sammensetningen en positiv trend (i negativ forstand), noe som vil si at det er ca. dobbelt så mange kyr som det er okser. Forskning viser at et slikt skjevt ku/okse- forhold (over 1,5 ku/okse) har negativ innvirkning på bestandens kondisjon og produksjonsevne.

Figur 3. Sett ku per okse i Lierne kommune.

Tvillingraten, som kan brukes som en indikator på produksjon (figur 4), viser en (svak) negativ trend, og forteller at elgbestandens kapasitet til å produsere tvillinger er avtakende. Denne svakt negative trenden er også til stede i sett kalv pr ku.

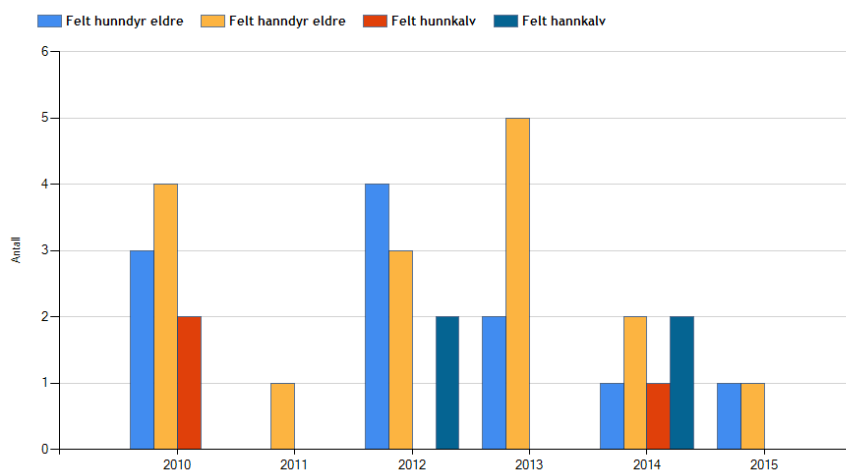
Figur 4. Sett kalv pr kalvku, tvillingraten. Sier noe om produksjonskapasitet i bestanden.

3.10.3 Rådyr Bestanden.

I Lierne er det små lokale bestander av rådyr i områder med dyrkamark, og er således en svært liten bestand som har store variasjoner fra år til år (figur 5). Dette skyldes hovedsaklig de harde vintrene og predasjon. Spesielt er store snømengder et minus for rådyr, da de har en fysikk som ikke er godt tilpasset

Figur 5. Felte rådyr i Lierne kommune

dette, og således har en stor innvirkning på bestandene i kommunen

Habitatkrav og klima

Rådyr er hovedsaklig tilknyttet skogareal i tilknytning til dyrket mark. Forskning på gaupe viste at flesteparten av gaupe- predaterte rådyr ble funnet innenfor en avstand på 800 meter fra dyrket mark. Isolert sett skulle det i Lierne være bedre forhold for rådyrene, med tanke på dyrket mark. Men på grunn av at rådyr ikke er særlig godt tilpasset kommunens klima, er dette en direkte årsak til at det er en liten rådyrbestand.

Forholdene for rådyrbestanden i kommunen er vanskelig å gjøre noe med, og tiltak som kan benyttes for å øke rådyrbestanden er svært begrenset. Det kan vurderes om å starte vinterforing, hvis det er ønskelig å øke rådyrbestanden. Dette tiltaket vil bedre forholdene for rådyrene på vinteren og vil trolig bidra til en økt rådyrbestand. Dette kan imidlertid føre til store samlinger av hjortevilt (elg, rådyr, og hjort) på foringsplassene, noe som vil føre til økt risiko for sykdomstilfeller, og økt predasjon og konflikter som hører til i rovdyrproblematikken.

3.10.2 Hjort

Bestanden.

Det forekommer spredte individ og grupper med hjort i kommunen. Spesielt er det observert hjort i Tunnsjø- området, men også i Sørli og i midtre deler av kommunen. Om det er leveforhold for en bestand av omfang i kommunen er noe usikkert. Det er derfor hensiktsmessig å følge med på utviklingen.

For å kunne jakte på en bestand må vi først få en god oversikt på den. Dette fordi det må, ifølge

Naturmangfoldloven, være et høstingsverdig overskudd. Pr dags dato blir hjort dokumentert i sett- elg- systemet. Dette viser seg å være lite egnet til å få en god oversikt over individene/ bestanden i Lierne. Det må derfor gjøres en mer omfattende jobb for å dokumentere kommunens bestand, som igjen kan være grunnlag for om det er en høstingsverdig bestand.

3.11 Bever.

Beverbestanden i kommunen er livskraftig og stabil. I dag er den ikke et spesielt etterspurt jaktobjekt i kommunen, men blir av flere ansett som en potensiell skadegjører i skogen og på vegen, da den ved sin oppdemming kan forårsake oversvømmelse av større og mindre områder. Beveren har helt klart et potensial som jaktbart vilt, da det er jakttid når brorparten av annet vilt er fredet. Lierne kommune ønsker å ha en beverbestand som er bærekraftig i økologisk, økonomisk og samfunnsmessig forstand.

4. Mål - og tiltaksdel

Målene i denne delen skal si noe om hva vi ønsker med viltressursene i kommunen i fremtiden.

Tiltak er de arbeidsoppgavene vi skal utføre for å nå de målene vi setter oss. Det er viktig at vi setter oss konkrete og målbare mål, og benytter som av tiltak som er fysiske og praktisk gjennomførbare.

4.1 Kommunale viltfond.

Mål for det kommunale viltfondet.	Måltall	Tiltak
Drifte i henhold til økonomiplan og vedtekter.	300 000,- kroner	- Drifte i henhold til vedtekter til det kommunale viltfondet. - Forvalte viltfondsmidlene etter vedtektene og i samsvar med handlingsplanen - Øke fellingsavgifta til - kr 500 for voksne dyr - kr 300 for kalv

Økonomiplan Viltfond 2017-20				
	2017	2018	2019	2020
Inntekt (forutsetter økning i avgift)	170 000	170 000	170 000	170 000
Driftstilskudd elgvald	-52 000	-52 000	-52 000	-52 000
Fallviltarbeid	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Småvilt/jaktilierne	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Diverse tilskudd/tiltak	- 23 000	- 23 000	- 23 000	- 23 000
Kurs	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Resultat	0	0	0	0

Saldo pr 01.01. 2016: ca kr 403 500,-

4.3 Småvilt

Mål for småviltbestanden	Måltall	Tiltak
Legge til rette for at småviltet kan opprettholde høstingsverdige bestander, ved å praktisere en forvaltning som ivaretar: - småviltets krav til leveområder, - høstingsverdig overskudd som grunnlag for tradisjonell verdiskaping.		- Stimulere med kr 60 000 i året for videreføring av JaktiLierne (eller liknende, som nedenfor) - Stimulere i relevante tiltak, tilskudd til relaterte kurs. m.m. - Lierne kommune skal i løpet av planperioden

		<p>etablere ordning som reduserer/begrenser forsøpling i kommunen. Særlig søppelanlegget i Støvika skal forsøkes gjøres utilgjengelig for smårovvilt og kråkefugl, dette forutsetter at JaktiLierne bidrar i gjennomføringen av tiltaket.</p> <p>- Lierne kommune skal etablere en ordning for innsamling/destruering av slakteavfall (skin og bein) fra elgjakta, dette forutsetter at JaktiLierne bidrar i gjennomføringen av tiltaket</p>
--	--	--

Med tanke på tiltak i småviltforvaltningen kan dette eksempelvis være tiltak som retter seg mot skogbruket, smårovvilt, viltpleie og reguleringer m. m. Disse tiltakene må være målbare og konkrete slik at effekten av tiltakene er merkbare og gjennomførbare. Noe som krever at aktørene (grunneiere, jegere, skogbruket, kommunen m.m.) er med på å utarbeide og benytte seg av disse, og at det er rutiner for samarbeid, gjennomføring, utforming og vurdering av de ulike tiltakene, og deres effekt på småviltet.

4.3 Hjortevilt

Mål for elgbestanden	Måltall	Tiltak
<p>Elgbestanden skal være på et bærekraftig nivå i forhold til biologisk mangfold, næringsgrunnlaget og samfunnsinteresser. Lierne kommune ønsker å ha en balansert elgbestand med hensyn til kjønns- og aldersfordeling. Dette innebærer god kondisjon (vekt) og sunne produksjonsrater (kalveproduksjon).</p>	<p><i>Ligge rundt et sett -elg -nivå per jegerdagsverk på 0,6 (+/- 0,1) i planperioden.</i></p>	<p>Tilpasse avskytingen etter måltall ved behov.</p>
<p>Skrantesjuka CWD</p>		<p>Kommunen skal bidra til at kunnskap om skrantesjuka blir best mulig, herunder med tanke</p>

Handlingsplan for viltforvaltning 2017- 20

		på å forhindre spredning og gjennomføre bekjempelse av sykdommen.
Elgbestanden skal ha en sunn og balansert kjønnsfordeling	ku/okse - forholdet skal i planperioden være <i>2 kyr per okse</i> eller lavere.	Tilpasse avskytingen: - 1,5 årig ku skal utgjøre min. 40% av felte 1,5 åringer.
Opprettholde elgbestandens kondisjon på et sunt nivå	Gjennomsnittlig for planperioden skal: <u>Slaktevekt i snitt være:</u> >/= 70 kg på oksekalver >/= 65 kg kukalver <u>Produksjonsratene i snitt være:</u> </=0,65 sett kalv pr ku </=1,3 sett kalv pr kalvku	- Overvåke utviklingen av slaktevekter og Sett- Elg som indikatorer på bestandens kondisjon og dens næringsgrunnlag. - Oppfordre til felling av individer med lav vekt i alle aldersklasser - oppfordre til å spare store okser - Gjennomføre elgbeiteundersøkelse.

Tiltak for rådyrbestanden.	Måltall	Tiltak
Rådyrbestanden i kommunen skal være levedyktig og ha et høstingsverdig overskudd.		- følge opp fellingsstatistikk for å få oversikt over bestandens utvikling.

Mål for hjortebestanden	Måltall	Tiltak
Få oversikt over hjortens bestandssituasjonen i kommunen.		- Overvåke hjortens utvikling i planperioden under elgjakta ved hjelp av Sett- hjort eller lignende.

Mål for bever	Måltall	Tiltak
Opprettholde en bærekraftig beverbestand		- Forvalte beveren gjennom tradisjonell jakt. - Oppfordre rettighetshavere til å organisere forvaltningsområder (jaktområder) som er tilpasset beverens leveområder. - Oppfordre rettighetshavere til å søke om fri tildeling

Mål for Trafikk og hjortevilt	Måltall	Tiltak
Opprettholde den lave		- Få en oversikt over om det er området

Handlingsplan for viltforvaltning 2017- 20

avgangen som følger av trafikkulykker og påkjørsel.		som utpeker seg med mye viltpåkjørsel. - sette inn forebyggende tiltak mot viltpåkjørsler der det er behov.
---	--	--

Økonomiske virkemidler	Tidspunkt	Beskrivelse/detaljer
Driftstilskudd elgvald.	Årlig	Alle elgvald får kr 125 pr. felte elg i årlig driftstilskudd, basert på foregående års fellingsresultat. Tilskuddet utbetales automatisk uten søknad.
Finansiering av relevant kurs	ILA planperioden	Arrangere et relevant / etterspurt kurs. Maks kostnad 60 000,-

Før neste planperiode skal det gjennomføres en evaluering for å se om målene og tiltakene som beskrevet over er gjennomført og har virket etter sin hensikt.

Vedtekter for viltfondet i Lierne kommune

§ 1. Offentlige fellingsavgifter for elg, tilskudd fra statlig viltfond og fondets årlige avkastning skal i sin helhet tilføres fondet.

§ 2. Størrelsen på de offentlige fellingsavgiftene skal fastsettes gjennom budsjettarbeidet i kommunen og skal ligge innenfor øvre ramme som er fastsatt av stortinget (gjennom statsbudsjettet).

§ 3. Viltnemnda er fondsstyre for det kommunale viltfondet.

§ 4. Viltfondet skal ha en grunnkapital på kr 300.000. Grunnkapitalen kan kun brukes til spesielle tiltak etter vedtak i fondsstyret. Etter bruk av grunnkapitalen skal denne bygges opp igjen.

§ 5. Fondet sine inntekter og avkastning skal benyttes til viltrelatert arbeid i kommunen, men kan ikke brukes til å dekke kommunale administrative utgifter. Når det foreligger vedtatt handlingsplan for vilt skal fondet brukes i samsvar med denne.

§ 6. Søknader om midler fra fondet skal være skriftlig. Søknaden skal inneholde en beskrivelse av tiltaket det søkes om midler til, forventet effekt av tiltaket og en finansieringsplan.

Vedtatt av kommunestyret 25.02.2014